

Oponentský posudek:

Veronika Miczanová, Pan Menhart z Hradce ve víru událostí první poloviny 15. století, bakalářská práce ÚČD FF UK Praha 2015, 76 ss., vedoucí práce prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.

Práce V. Miczanové je věnována významné postavě doby husitské a poděbradské, umírněnému kališníkovi, panu Menhartu z Hradce. Tento muž sice přistoupil na čtyři pražské artikuly (podobně jako Oldřich z Rožmberka, s nímž celoživotně spolupracoval, který však záhy přešel na stranu Zikmundovu), vždy ale držel velmi zdrženlivé pozice a v závěru života se přiblížil katolické straně natolik, že s ní téměř splynul. Tyto Menhartovy postoje a nevýrazné vystupování, i když nikoli nevýznamná pozice ve státě, byly jistě příčinou malého zájmu historiografie o jeho osobu. V tom směru je zásluhou V. Miczanové, že obrátila v rámci své bakalářky pozornost právě k této osobnosti, která si jistě zaslouží monografické zpracování. Předložená práce však bohužel tuto potřebu dostatečně nenaplnila. Vychází téměř pouze z literatury, a to dosti neúplně. Opírá se především o práce starší, často pouze syntetické, takže podává sice přehled Menhartova životního běhu, ale neklade si žádné závažnější otázky, nepřináší vážnější doplnění dosud známých skutečností.

Do úvodu zahrnula autorka i sdělení o literatuře, omezila se však na pouhý výčet titulů bez jejich zhodnocení. Závěrečný seznam zdrojů obsahuje v rámci přehledu pramenů i tituly, které do této kategorie nepatří (OSN, Sedláček, Soupis památek), naopak postrádáme některé edice (např. Staré letopisy z ostatních rukopisů kromě vrtislavského; B. Rynešová, Listář...Oldřicha). Na uváděné edice pramenů se až na výjimky neodkazuje v rámci výkladu. Překvapuje, že nejcitovanějším pramenem (vedle Eneáše Silvia) je Václav Hájek z Libočan, kterého jistě nelze považovat za dobový pramen. Text se opírá především o starší díla – Palackého, Tomka, Teplého, Urbánka; z novějších je citován především Čornej, chybí řada novějších titulů (kromě Šandery a Kubíkové) a literatura k jednotlivým konkrétním otázkám.

Autorka rozčlenila svůj výklad do dvou celků. V prvním seznamuje s Menhartovým rodem, majetkem a erbem (vše ve velmi rámcové podobě), v druhé části pak postupuje chronologicky a vypráví základní děje husitské revoluce a následujícího desetiletí s tím, že připomíná, u kterých událostí vystupoval i Menhart. Hlavní „hrdina“ není tedy ve středu pozornosti, vstupuje do děje občasně jako jeden z účastníků, a tak se ztrácejí výraznější rysy jeho profilu, souvislosti jeho jednání a motivace.

V závěru práce se autorka pokusila charakterizovat svoji postavu a zamyslet se nad jeho pohnutkami k jednání. Tady by jistě prospělo přihlédnutí k pracím věnovaným šlechtě Menhartovy doby (R. Novotný, R. Šimůnek), kde by našla náměty a srovnání.

Práce je vybavena ilustrační přílohou, která přináší pěkné ukázky pečetí a listin i s registry, ilustraci erbovní pověsti pánů z růže atd. Snad jen mapka držav (příloha č. 8) je pojata příliš schematicky na úkor sdělnosti (bez názvů lokalit).

Bylo by možné poukázat na další dílčí nepřesnosti nebo diskutabilní formulace. Omezím se ale na tento celkový dojem. Vzhledem k nedostatečnému heuristickému úsilí a interpretační povrchnosti navrhuji hodnotit práci stupněm dobře.

PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.

V Praze 2. 9. 2015